

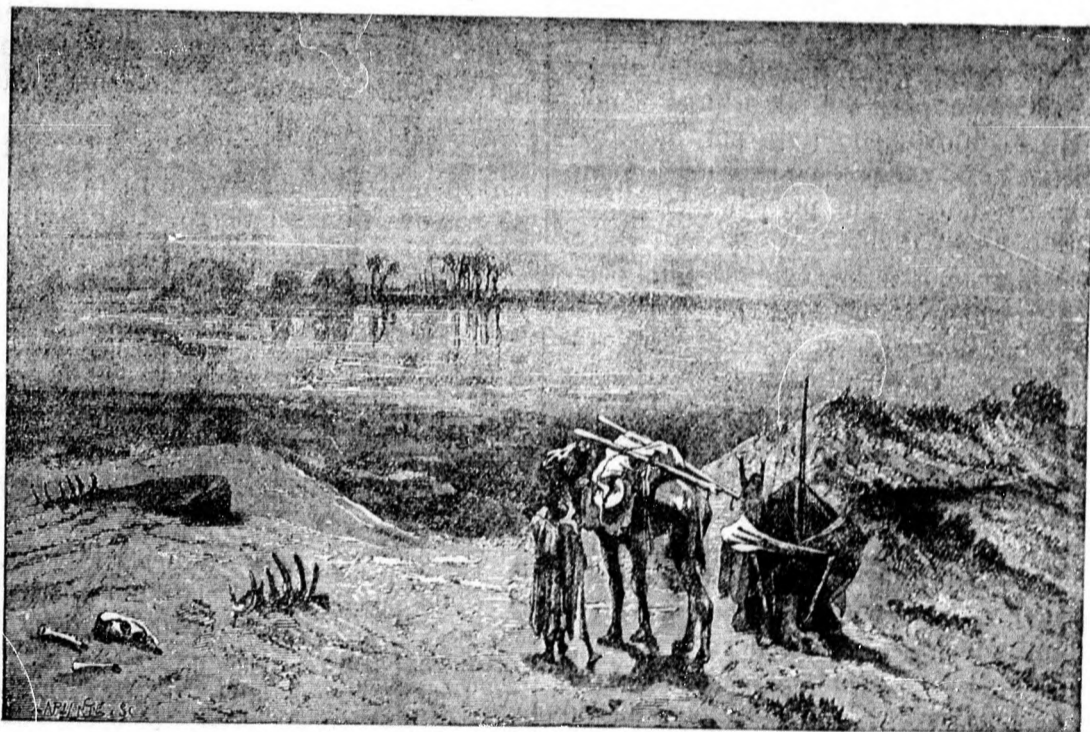
OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

Predplatná cena:		Vychodí každú nedeľu.	Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 1A.
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Sloboda tlače.

Bto hlbšie nerozmýšľal nad smyslom slova «sloboda», ten si dozaista myslí, že pod slobodou rozumieme právo, aby každý to robil, čo sa mu ľúbi, čo mu síde na rozum. A kto si toto myslí, ten sa základne mylí, lebo pod slobodou rozumieme vlastne prísne zachovávanie zákonov. Slo-

ctia práva svoje, keď jedonkaždý len to robí, čím neohrozuje, nenapáda práva a výsady iných, t. j. keď prísne zachovávajú zákony. Keď v niektorej krajine občania takto vzájomne ctia práva svoje, vtedy tam strážcovia zákonov majú málo roboty. Lenže takej krajiny na svete niet, kde by ľudia

Fata morgana.

boda vyžaduje v prvom rade to, aby sme sa pohybovali v medziach, kde neurazíme práva druhých, jaknáhle sme prekročili tieto hranice, naštrbili sme slobodu iných, lebo sme im buď odobrali právo zákonom zaručené, alebo sme ich hatili v slobodnom prevádzaní ich práv.

Dľa tohoto všeobecná občianska sloboda najlepšie vtedy previtá, keď si občania vzájomne

bez rozkazu a bez toho, aby sa museli báť pokuty, prísne zadržovali zákony. Všade a v každej dobe najdu sa ničomníci, ktorí chcú odorať z práv iných a tak sebe nedovoleným spôsobom isté výhody zabezpečiť, zadovážiť. Jaknáhle sa kto dopustí takéhoto nedovoleného skutku, že totižto chcel iných olúpiť o ich práva, ten prepadne trestnému zákonu a musí si pretrpeť vymeraný

trest, aby sa naučil v úcte držať práva iných, aby nenarušoval slobodu iných.

Často sa ale stáva, že isté triedy zákonom im zabezpečenú slobodu nadužívajú, asíce tak, že sa na oko pohybujú v medzách zákona, skutočne ale až priveľmi prestupujú tieže. V takomto páde neosoží len jednoducho potrestať patričných, lež vtedy treba preinačiť sám zákon, asíce v tom smysle, žeby sa zákonom zaručená sloboda nedala nadužívať.

Posledne nadužívaly zákonom zaručené právo slobody niektoré časopisy. Jako vieme, na niektorých stranách našej milej vlasti socialistickí agitátori tak pobúrili ľud, že sa začal dopúšťať priestupkov, že začal siahať na majetky iných. Socialistickí agitátori mali a majú svoje časopisy, v ktorých uverejňujú škodlivé, poburujúce články. Tie články povzbudzujú roľníctvo a zvláste poľných robotníkov, aby si nevázili sviať majetku a vlastníctva iných, povzbudzujú ich, aby iných orabovali o práva ich. Kto niečo takéto robí, ten sa prehrešil proti zákonu a tak zaslúži vymenovaný trest. Je pravda, že mu ani neujde, lenže týmto není veci odpomoženo.

Keď štátny fiškál pozdvihne pravotu proti niektorému socialistickému časopisu pre poburovanie, redaktor si vždy najde nejakého lapaja, ktorý sa hlási, že on písal ten poburujúci článok, dá sa na pár týždňov alebo i na pár mesiacov zavreť a socialistický časopis bude i ďalej poburovať, a poburovaním svojim privedie do nešťastia mnoho sto a sto rodín.

Samo sebou sa rozumie, že v tomto páde, keď niektoré časopisy nadužívajú slobodu, nepostačí jednoduché zavrenie tých, ktorí písali oné poburujúce články. Tu je nevyhnutne potrebné, aby štát nielen potrestal pisateľov takýchto poburujúcich článkov, lež potrebné je, aby zamedzil, aby prekazil, žeby takéto poburujúce články dostaly sa do rúk ľudu, žeby takéto poburujúce články otrávil, omámily, zaviedly ľud. Zákon o slobodnej tlači z r. 1848. nariaďuje, že vydavateľia časopisov vtedy, keď časopis oddávajú na poštu, povinní sú jeden výtisk doručiť kráľovskému fiškálovi, aby časopis prezrel, a jak najde v ňom niečo takého, čo sa protiví zákonu, pozdvihol pravotu proti redaktorovi. Dosiaľ toto zákonné nariadenie nebolo treba veľmi prisne brať, lebo časopisy, ačkoľvek sa s časom na čas prehrešily proti zákonu, nikdy ale riadne a bez prestania nepoburovaly, dosiaľ nikdy nehuckaly ľud k povstaniu, nehuckaly chudobu proti majetným. Dosiaľ postačilo, keď kráľovský fiškus prezrel časopisy len potom, keď tieto pošta už dávno rozniesla okolo po krajine.

Dnes už viac nemožno dovoliť, jak len ne-

chceme aby štátny poriadok bol celkom prevrátený, žeby socialistické poburujúce časopisy prišly do rúk ľudu bez predbežného odobrenia kráľovských fiškálov. Minister pravosúdia vidiac to nešťastie, do ktorého socialistické poburujúce časopisy vrhajú nielen tisíce a tisíce rodín, lež aj celú krajinu, vydal prisne nariadenie, aby kráľovský fiškus socialistické poburujúce časopisy prečítal prv, než tieto budú rozposlané, a jak najde v nich niečo pre všeobecný pokoj nebezpečného, má výmôcť od vyšetrujúceho sudcu konfiškáciu časopisu, čo hneď aj prevedie.

V tomto nariadení vidia niektorí ohrozenie slobody tlače. Dľa našej mienky proti tomuto nariadeniu, ktoré sa ani najmenej neprotiví zákonu, môžu byť len tí, ktorí chcú slobodu tlače nadužívať. Jako defom neslobodno dať do ruky zá-palky alebo nôž, lebo by mohly nimi ohromné nešťastie zapríčiniť, tak neslobodno v rukách tých ponechať ničím neohraničenú slobodu tlače, ktorí s touže nevedia zachádzať, túže nadužívajú, lebo tým zapríčiňujú tiež veľké nešťastie.

Že vláda nechce a ani nehatí slobodu tlače, to skusujeme každodenne. Pozrime si len bližšie ku pr. rozličné národnostné časopisy. V týchto časopisoch všetko iné najdeme len nie lásku k vlasti, len nie oduševnenie za celistvosť jej. Ba práve naopak nachádzame v nich články, ktoré sú namerané proti *jednote vlasti našej*. A či vláda takéto panslavské časopisy snáď prenasleduje? či ich snáď dáva jedno za druhým konfiškovať, aby neotravovaly myseľ obecnstva? Ani najmieň, časopisy tieto smelo vychádzajú a kráľovské pošty ich nehateno doručujú predplatiteľom. Takto robí tá osočovaná liberálna vláda aj s tými časopismi, ktoré jej ustavične brízgajú, ktoré ju napádajú; ona nerobí rozdielu medzi jej priaznivými a jej nepriateľskými naloženými časopismi, v oči obom rovnako zachováva zákon.

To už ale nikto nemôže žiadať od tej liberálnej vlády, aby sa nestarala o všeobecný pokoj, ktorý chcú socialisti narušiť. Povinnosťou jej je v medzách zákona všetko to spraviť, čím je v stave zamedziť poburovanie, huckanie chudoby proti majetným. Keby toto vláda nespravila, prvé by byly opozicionálne časopisy, ktoré by vládu za túto zpozdilosť zatracovaly.

Aj teraz sa dokázalo, že vláda môže robiť čokoľvek, všetko je zlé. Keď sa usiluje udržať poriadok, zle je, keď ale popustí úzdu agitátorom tiež je zle. Lenže vláda mnoho nedá na tieto posudzovania, nestará sa o chválu a hrozby sa nebojí, lež to a tak robí, čo a jako drží za najprospešnejšie pre občanov a pre vlasť.

Slovo k rodákom.

Každé previnenie najde svoju pokutu už na tomto svete. Za skutkom v zápätí ide odplata — dobrá i zlá. Ako sa predmet tóne ztriasť nemôže, tak ani činy a slová svojich následkov. O tomto sa už aj naši ľudári mohli presvedčiť, lebo mali dosť príležitostí k tomu. Spomínali sme my, ba rodáci moji, vy sami skúsili ste, akú porážku utrpeli ľudári tým, že ich podlé a búrenia plné proroctvá o následkoch cirkevno-politických zákonov sa nevyplnili. Mámenému, klanému ľudu otvorily sa oči, a predbežne daná dôvera oproti ľudárom klesla. A tak je to i bude na každom poli ich účinkovania.

Známo vám, že ľudári až priveľmi zaliečali sa prechvatným Slovákom. A títo poslední, menovite z radov katolíckych kňazov práve pre toto pripojili sa k ľudárom, mysliac a úfajúc, že takto sa budú môcť dostať na pole verejného politického účinkovania. I bývalý kandidát okresu ružomerského, redaktor «Ľudových Novín» Ondrej Hlinka je takýto Slováč. Ružomerské «Slovenské Listy» ho všemožne podporovali, ale priveľmi, tak že mu nepomohly na koňa sa vysvihnúť, ale prehodily ho cez neho. Lebo boly priotvorené, mohly by sme povedať: priúprimné. Vypovedaly ony totiž, že pán Andrej Hlinka je s telom i s dušou slovenský národovec; že v Ružomberku volí slovenská strana Slováka. Tejto otvorenosti sa ľudári zľakli, a «Kreštan» ponáhlal sa vybuchovať, že Hlinka nie je Slováč, ale ľudár; že v Ružomberku, a vôbec v Uhorsku nenie slovenskej strany, ale len ľudová. My tak badáme, že ani jedna, ani druhá nejestvuje, táto poslednia ale najmenej.

Nuž hľa pred voľbami a pri voľbách sú ľudári, čo len chcete, ešte i Slováci, po voľbách, ale Bože chráň, vtedy sú len ľudári. Čo to znamená? Čoho sa boja? Či Slovákom byť je snáď hriechom, zločinom? V tom sme presvedčení, že áno, takým Slovákom, akými sú alebo ukazujú sa byť ľudári, Ký div, že to potom neskôr od-tajif sa usilujú. A to je ich pokuta, lebo tak ich poznajú, a odrazia sa od nich Slováci, ako to už na mnohých miestach urobili.

Hľa, i my sme Slováci, a to vždy a všade, sme i budeme, a povieme to hrdo — s povedomím. Lebo my sme takí Slováci, akými máme byť, akých potrebuje i vlasť i národ. Ktorí sú v krajine i rodu slovenskému k osohu a zveľatku. Srdcia naše slovenské za vlasť a otčinu našu uhorsku žijú i mrú. Osoby naše jednoplatne rozmnožujú, zväčšujú uhorský národ. Nám netreba to tajif ani pred, ani pri, ani po voľbách, lebo takými sme sa zrodili, takými chce nás mať naša ústava i zákon, a takými sme i budeme.

Na dôkaz, že Hlinka nie je vraj takým okázalým Slovákom, donášajú to, že vraj dvesto lupčianskych Slovákov proti nemu, a za liberála hlasovalo. Ľudári-bludári! Nie dvesto slovenských Lupčanov, ale stá a stá — o stopäťdesiat Slovákov viac hlasovalo na Angyala, ako na Hlinku, a to preto, že sú to Slováci takí, ako sme my, a akí majú byť; tí ale, ktorí boli k Hlinkovi sohnatí, boli a sú omámení, zavedení a použiti chudáci. Na aký spôsob, to vieme, lebo známe sú nám spôsoby boja ľudárov. Postarajú sa oni sami o to, aby sme ich poznali.

Jestli nám málo bolo, čo sme medzi sebou na našich Horniakoch skúsili, vypomôže nám Dolná Lendva. Hlavnomestské denniky doniesly úrivky o tom kresfansko-katolíckom (?) pokračovaní ľudákov. Pozrime niektoré:

Ludomilý, slobodu žiadajúci, ale (len pre seba), slobodu zastávajúci kaplán Kľaft v Hodiči naverboval si zástup žien, rozdráždil tiež, a nimi napadnul k voľbe idúcich liberálnych voľčov. Ľudárom je to dovolené. Farár Ján Tóth pre búrenie prišiel do vyšetrovania. To je nový ľudársky martýr, mučedník. Hľa, keď tá liberálna sloboda ani len búriť nedovolí. Korunu ľudárskemu kortešovaniu ale položil Štefan Bárczy, Tento veľmožný ľudár ale jednoducho tým sa vyhrazal, že každého zastrelí, kto bude na liberála hlasovať.

Však, že je to vznešené? Takto pochopujú ľudári slobodu, a potom ešte oni sa žalujú na nátlak. Práve tak ako vlci na pastierov, že ich odháňajú od stáda. No pokuta ide im v zápätí. Ľud ich poznáva, a tá lepsia časť ľudu, ktorá ctí si právo a podrobí sa povinnosťam, odťahne, odvráti sa od nich; tá plansia ale priniesla novú pliahu. Spôsob poburovania náruživosti, ničenia úcty a auktority štátu i vrchností osvojili si od ľudárov agitátori socialistickí s podobnými prostriedkami vzbudili vzburu.

Smutné sú to následky, a tí, ktorí vo veľkej časti čo aj prostrednou príčinou sú toho, len nechcú do seba vstúpiť. Ich osobná zášť je väčšia ako pocit povinnosti oproti štátu a národu.

Planá budova zrúti sa dnes-zajtra, to je isté a my s úplnou dôverou mohli by sme na to čakať, keby nebola už tu dvanásť hodina. Niet ale času na isté čakanie, preto musíme podujaf boj obrany oproti nim, a bojovať vytrvale všetci, poučováním ľudu a odhaľovaním nezákonností a lži protivníkov. Boh nám pomáhaj v tomto dobrom boji, a daj nám čím skoršie víťazstvo nie pre naše osoby a záujmy, ale pre dobro štátu a pre blaho národa.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Vyznačenie. Kráľ udelil ministrovi obchodu barónovi Danielovi veľký kríž rádu železnej koruny za uznanie zásluh.

V krátkom čase je toto už druhé vyznačenie, ktorého sa stal účastným tento minister, nedávno totižto bol pozdvihnutý do barónskeho stavu a teraz obdržal toto vyznačenie. Všetko toto je makavým, zrejším znakom toho, že kráľ úplnú dôveru skladá v terajšiu liberálnu vládu.

Čo bude s colno-kupeckou smlouvou a s kvótou? Čas sa už veľmi blíži, v ktorom musí vláda zadať návrh zákona, potahujúci sa na uzavretie colno-kupeckej smluvy s Rakúskom. Jedinou prekážkou, prečo nebol už dávno zadáný tento návrh, bola tá okolnosť, že sa naša vláda bola s predošlou rakúskou vládou na tom usniesla, že vyrovnanie a kvóta musia byť súčasne, odrazu zadané pojednávajúce a riešené.

Jako vieme, v otázke kvóty nevedeli sa dve vlády nijak dohodnúť a tak tedy nebolo možno ani návrh zákona potahujúci sa na vyrovnanie zadať. Teraz je táto prekážka odstránená. Po tieto dni bola v Budapešti pod predsedníctvom kráľa vydržovaná ministerská porada, na ktorej bolo rozhodnuté, že jak naša tak aj rakúska vláda majú návrhy potahujúce sa na colno-kupeckú smluvu aj bez návrhu, potahujúceho sa na ustálenie kvóty, zákonodarským sborom predostrieť. Otázka kvóty bude sa oddelene, samostatne pojednávať, jak sa obľadom výšky jej vlády dohodnú a jak nie, tak kráľ rozhodne a ustáli kvótu.

Teraz po odstránení prekážky, ktorá dosiaľ preťahovala predostrenie colno-kupeckej smluvy, bude návrh najbližšie zadaný a v apríli a v máji pojednovaný.

Pojednávajúce krajinského rozpočtu. Vyslanci vybavili v utorok už aj rozpočet ministerstva pravosúdia a zatým v stredu po jedn hodinovom pojednávajúci bol vybavený aj rozpočet honvédskeho ministerstva, zbýva tedy ešte rozpočet finančného ministra. Po vybavení rozpočtu jednotlivých ministerstiev, príjde rad na 2-hý odsek rozpočtového zákona, v ktorom sa vláda splnomocňuje, že môže odhlasované výdavky a príjmy vydávať a prijímať. Tento odsek sa považuje za odhlasovanie dôvery a pojednávajúce jeho následkom tohoto trvá dlhší čas, lebo tu zvykli jednotlivé politické strany označiť svoje stanovisko. Liberálna strana odôvodní, prečo hlasuje dôveru vláde a opposície tiež odôvodnia, prečo sa nemôžu chovať s dôverou proti vláde.

Porážka ľudovej strany. Ľudová strana snáď nikdy neutrpela tak veľkú porážku, jako pri druhej voľbe v Dolnej Lendve. Jako vieme pri prvej voľbe zvíťazil bol väčšinou 800 hlasov ľudák Ondrej Marszovszky. Túto voľbu snem zničil, lebo sa dokázalo, že ľudáci robili nátlak na

voličov, podplácali a kortešovali nedovolenými prostriedkami. Druhá voľba previedla sa 26 ho februára a teraz zvíťazil kandidát liberálnej strany Pavel Mandel väčšinou 92 hlasov proti Marszovskému. Pravda predsa vyšla na javo, zvíťazil liberál, lebo ľudáci nemohli teraz podplácať.

Oslávenie pamiatky slavných udalostí z roku 1848. Toho roku 11. apríla bude tomu práve päťdesiat rokov, čo zákony, ktorými sotrela sa poddanstvo a vyriekla sloboda tlače a rovnoprávnosť, kráľ Ferdinand V. sankcionoval. Na oslávenie tohoto pre Uhorsko novú dobu otvárajúceho dňa ministerský predseda barón Bánffy predostrel snemu návrh zákona, ktorý znie nasledovne.

1. §. Národ s nábožnosťou a citom vďaka rozpočtenú sa na tie v dejinách krajiny dobu tvoriace zákonodarné tvorby roku 1848, ktorými sa ústavné práva na všetky vrstvy národa rozprestrel, zodpovedný vládný systém, spočívajúci na základe zastupiteľstva uviedol, snášanie verejných tiarch sovšeobecnilo, poľné statkárstvo oslobodilo, sloboda tlače, rovnoprávnosť a vôbec velebné zásady politickej a občanskej slobody došly platnosti: z príležitosti polstoročného jubilea utvorenia týchto základ kladúcich zákonov zákonodarstvo deň 11. apríla, ako ten deň, v ktorý slávnej pamäti kráľ Ferdinand V. dobu tvoriace zákony roku 1848. sankcionoval, na všetky veky za národný sviatok vyhlasuje.

2. §. Zákon vstúpi do života 11. apríla roku 1898. a jeho prevedením poveruje sa ministerstvo.

Ministerialne nariadenie proti socialistom. Minister vnútra upravil obežník na všetky pravomocnosti, v ktorom im nakladá, aby s tou najväčšou pozornosťou bedlili na činy a kroky socialistických agitátorov, aby do Uhorska nepríslušných agitátorov vypovedaly a postrokom odvedly ta, kam sú príslušní.

Útok na život gréckeho kráľa. V sobotu dňa 26-ho februára pokúsili sa bohaprázdní zločinci zavraždiť gréckeho kráľa Juraja. Keď kráľ Juraj navracal sa so svojou dcérou arcikňažnou Mariou na koči z Falerona do Athén, zpoza kra vyskočil jeden zločinec s puškou v ruke a zvolal: Veličenstvo, postojte! Kráľ Juraj hneď vstal v koči a vidiac zločinea s puškou, vlastným telom zakryl svoju dcéru. V nasledujúcom okamihu z diaľky asi 20 krokov zahrnel výstrel, kráľ ale zostal neranený. V tom objavili sa pri útočníkovi ešte dvaja iní, ktorí tiež strelili na stojaceho kráľa. Na šťastie ale jeho osobu neranili. Jedna guľa poranila ľabko na bahu sediaceho mládenca a jedného koňa. Zločinci vystrelili na kráľa šesť ráz a potom ušli. Kočiš a mládenec sa natoľko preľakli po prvom výstrele, že tak rečeno ani nevedia čo sa stalo a kočiš len pozdejšie pohol kone evalom. Jedine kráľ Juraj neztratil duchapritomnosť a videl, jako sa zločincovi ruka triasla, keď z diaľky asi 20 krokov kľáčiac mieril puškou na neho. Zaiste ten strach zločinea zachránil kráľa od istej smrti.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 23-ho februára. Pokračovalo sa v podrobnom pojednávaní rozpočtu ministerstva náboženstva a výučby.

Anton *Mócsi* vytýka ministrovi, že nehľadí dost prísne nato, aby v gymnáziách a reálkach panoval katolícky duch.

Keď sa prešlo na výdavky *telocviku*, viacerí vyslanci žiadali, aby sa v školách viac dbalo aj na telesné vyvinovanie mládeže.

Minister *Wlassics* ubezpečil snemovňu, že zná potrebu telesného vyvinu u mládeže taktiež aj o tom ubezpečil, že sa v ministerstve pracuje na reforme *telocviku*, gymnastiky.

Dlhšia dišputa rozpriadla sa pri plate ľudových učiteľov. Poukázané bolo na ťažkosti spojené s vyberaním platu učiteľov. Ďalej navrhnuté bolo, aby sa vláda postarala o sriadenie učiteľskej pensie a o pozdvihnutie ich platov.

Minister *Wlassics* prizvukoval, že sa plat učiteľov stupnovite pozdvihuje až po 500 zlatých. Nateraz nemožno plat učiteľov povýšiť na 600 zlatých, lebo veď konfessie nie sú v stave dávať svojim učiteľom ani 500 zlatých. Nariadil stoličným vrchnostiam, aby sa presvedčili, ktorí učiteľia nemajú ani zákonom zaručený najmenší 400 zlatový plat.

Pojednávanie bolo teraz pretrhnuté, prešlo sa na interpellácie.

Ján *Molnár* interpeloval zase v záležitosti zábavy, ktorú chce vydržiavať katolícky kruh na Čáci. *Molnár* hovoril, že slúžny dovolil 12-ho februára zábavu, ktorú vydržiavali liberáli, o pár dní ale nechce dovoliť vydržiavať zábavu katolíckemu kruhu.

Minister vnútra *Perczel* odpovedal, že slúžny preto nedovolil vydržiavať zábavu katolíckemu kruhu, lebo okresný lekár oznámil, že v Čáci zjavil sa záškrt difteritis medzi deťmi. Keby táto choroba bola skorej vystúpila, slúžny by nebol dovolil zábavu ani liberálom. Minister ubezpečil interpellanta, že slúžny nechce hatiť katolíckej zábavy, on pokračoval len v smysle zákona, keď zábavu nepovolil. Slúžny nepovolil zábavu ani židom pre tú samú príčinu. Odpoveď bola v známosť vzatá.

Potom interpeloval gróf *Alexander Károlyi*, spytujúc sa vlády, jakými zákonnými prostriedkami chce zamedziť agitácie socialistov, ktorí si pred seba vzali, že pobúria celé obecenstvo.

Zasadnutie snemovne dňa 24. februára. Dnes bolo dokončené pojednávanie rozpočtu ministerstva osvetu a zatým hneď začali vyslanci pojednávať rozpočet ministerstva pravosúdia.

Anton *Mócsi* poukázal na to, že mladíci nechcú ísť za učiteľov, prosí ministra, aby sa usiloval nejakými prostriedkami študujúcich na túto dráhu väbiť.

Spomenutia zasluhuje ešte reč grófa *Teodora Andrássyho*, ktorý sa zaoberal s otázkou jemného priemyslu. Rečník dokázal, že sa u nás ešte veľmi málo

pečuje o to, aby sa udomácnil jemný priemysel. Za rozličné fajnové priemyselné články vandroje do cudzozemska ročíte asi 25 millionov zlatých. Tieto peniaze by mohli v krajine zostať, keby sme mali priemyselníkov, ktorí sú dosť vycvičení, aby takéto fajnové priemyselné články boli vystave šotovovať. K tomuto sa vyžadujú aj vzorky, dľa ktorých by mohli pracovať, práve preto prosí ministra, aby sa o tieže postaral a vystavil ich v priemyselno-umeleckom museume, žeby si ich priemyselníci mohli obzrieť a tak sa potom sdokonaľovať v remesle.

Minister *Wlassics* uznáva, že je malá tá summa, ktorá sa nachádza v rozpočte na priemyselno-umelecké cieľu, lenže treba bolo ohľad brať aj na financie krajiny, ktoré nedovoľujú, aby sme trovili toľko, koľko za potrebné držíme.

S tým bolo pojednávanie rozpočtu ministerstva výučby a náboženstva dokončené a prešlo sa na rozpočet ministerstva pravosúdia, ktorý referent *Rohonyi* odporúčal k prijatiu.

Zasadnutie snemovne dňa 25. februára.

Ludvík *Olay* neposudzoval naše súdnictvo, lež osobu ministra. Na osočovania odpovedal minister *Erdély* dokázuc, že čo dosiaľ spravil, to bolo všetko v prospech vývinu nášho pravosúdia.

Armin *Neumann* zaoberal sa s tými reformami, na ktorých teraz pracujú v ministerstve, za čo ministromi hlasuje dôveru a vďaku.

Ladislav *Rátkay* zaoberal sa s tým nariadením ministra, dľa ktorého vydavateľa časopisov povinni sú hneď vtedy, keď časopis na poštu dávajú, jedon výtisk zaslať aj štátnemu fiškálovi. Rečník síce uznáva, že sa takto dá zamedziť rozširovanie socialistických časopisov a spisov, ale nariadenie toto drží za nezákonné, ktoré ohrozuje slobodu tlače.

Minister *Erdély* odpovedal, že najlepším ochrancom slobody tlače je sám. Dokázal že ním vydané nariadenie neprotiví sa zákonu, lebo 30 odsek zákona z r. 1848-ho, znejúceho o slobode tlače nariaďuje, že sa má jedon výtisk časopisu vtedy, keď sa dáva na počtu, doručiť aj kráľovskému fiškálovi.

Gróf *Albert Apponyi* zaoberal sa tiež s poriadkami uvedenými proti šíreniu sa socialistických agitácií. Rečník uznáva, že v mimoriadnych pádoch potrebné sú mimoriadne poriadky. Potrebu takýchto poriadkov uznáva, len to si žiada, aby vláda verejne sa osvedčila, že tieto poriadky sú len dočasné.

S tým bolo zasadnutie zakončené.

Zasadnutie dňa 26-ho februára. Prvý rečník bol dnes sám minister pravosúdia *Erdély*. Znovu dokázal, že vláda nechce napadnúť zákon o slobodnej tlači, tú chce aj naďalej ponechať, len na to dozerá, aby sa zákon prísne previedol. Že je tomu tak, vidno aj z toho, že vláda nechce žiadne výnimečné poriadky zaviesť proti socialistickým časopisom, ačkoľvek to gróf *Apponyi* žiadal. Vláda preto nechce zaviesť výnimečné poriadky, lebo sa to nesrovnáva s liberalismom.

Hovorili ešte o tejto otázke Pavol *Kemény* a Ondrej *Dóssa*, za čím prešlo sa na interpellácie. Ministri odpovedali na viac interpellácií, medzi inými minister vnútra odpovedal aj na interpelláciu Štefana *Rakovszkého* v záležitosti krveprelievania v *Liskovej*. Minister vnútra *Perczel* dal vyšetriť záležitosť a presvedčil sa, že žandári iba vtedy začali strieľať, keď boli k tomu prinútení.

Zasadnutie dňa 28-ho februára. Aj dneskašie pojednávanie rozpočtu ministerstva pravosúdia krútilo sa iba okolo otázky slobodnej tlače. Vyslanec *Kornél Emmer* dokazoval, že je zákon o slobode tlači z r. 1848 ho nedokonálny, nedostatočný, zadal tedy návrh, aby vláda vypracovala nový zákon o tlači a tenže čím skôr predostrela snemu.

Na konci zasadnutia boli interpellácie.

Robotnícky zákon.

(Pokračovanie.)

24. §. Akže sa robotný kontrakt počas roboty zruší z takej príčiny, ktorá sa prednesie na základe bodu *d)* 22. §-u, povinný je zamestnávateľ zarobnú plácu robotníka behom troch dní složiť v hotových peniazoch do rúk príslušnej vrchnosti a pod tým istým časom svoje odškodné žiadať. (59. §.)

Z takto do rúk vrchnosti uloženej zarobenej pláce vyplatí vrchnosť zamestnávateľovi právoplatne ustálené odškodné, pozostalý obnos má sa robotníkovi prina- vrátiť.

Akže sa kontrakt z tej príčiny zruší, ktorá je obsa- žená v bode *a)*, *b)*, *c)* a *e)* 22. §-u, má sa robotníkovi jeho zarobná pláca vedľa ustanovenia 41. §-u vyplatiť. (60. §.)

25. §. Kontraktom zaviazaný robotník má právo v tom prípade zrušiť kontrakt, keď:

a) zamestnávateľ, člen jeho familie alebo jeho úradník mravnosť robotníka znebezpečuje, robotníkovi ublíži, alebo taký tresiateľný skutok spácha, alebo sa oň pokúsi, ktorý smeruje proti telesnému zdraviu, jeho životu alebo majetku;

b) keď u zamestnávateľa medzi tým časom čo sa kontrakt uzavrel, až kým sa k jeho plneniu prišlo, ako služobník alebo nádenník slúžil, a zamestnávateľ mu za službu túto prichádzajúcu plácu alebo patrienosť bezprávne zadržal;

c) keď sa po uzavrení kontraktu pre chorobu ne- spôsobilým stal ku vybaveniu podujatej práce;

d) keď ho na ten čas, v ktorom by kontrakt vy- plniť mal, k vojenskej službe povolajú.

26. §. Keď robotník v ktoromkoľvek z hore uda- ných prípadov, ktoré sú v 25. §-e uvedené, kontrakt zrušiť žiada, povinný je sdeliť toto svoje rozhodnutie zamestnávateľovi behom 24 hodín po udaní sa prípadu za príčinu zrušenia uvedeného buďto slovom alebo v re- kommandovanom liste medzi tým časom na poštu danom.

Akže robotník zamešká zamestnávateľa takto upo-

vedomiť, nemôže pozdejšie kontrakt z príčiny tobože prípadu zrušiť.

27. §. Jestliže sa kontrakt už behom jeho vyplne- nia zruší, vtedy sa robotníkovi skrz zamestnávateľa v prípade tom, ktorý je označený v bode *a)* 25. §-u celá robotnícka pláca a patrienosť, v prípadoch v bode *b)*, *c)* a *d)* 25. §-u obsažených len skutočne zarobená pláca a patrienosť má vyplatiť. (60. §.)

28. §. Zamestnávateľ v prípade tom, keď kontrakt on zruší, alebo keď kontrakt obapoľným usozumením zrušený bol, ako i vtedy, keď robotníka pre zrušenie kontraktu so svojej strany žalovať nechce, povinný je toto zrušenie kontraktu bez označenia príčiny do ro- botníckeho listu takého robotníka zaznačiť, ktorý je po- vinný robotnícky list mať, oprotivne je povinný robotník svoj robotnícky list týmto cieľom zamestnávateľovi odo- vzdať. (59., 61. §§.)

29. §. Tá umlúvajúca sa stránka, ktorá zrušenie kontraktu za nespravodlivé považuje, môže sťažnosť svoju behom 48 hodín po upovedomení o tomto zrušení pri vrchnosti oznámiť. Proti riešeniu vrchnosti možno len krom majetku použiť apelláciu.

30. §. Tá okolnosť, že zamestnávateľ robotnícky kontrakt v oči jedného alebo viac robotníkov podľa tohto zákona právne zruší, neopravňuje ostatných robotníkov ku zrušeniu kontraktu alebo k odopretiu vyplnenia, ako ani to neopravňuje zamestnávateľa, aby pre takú zru- šujúcu príčinu, ktorú proti jednotlivým robotníkom má, kontrakt aj v oči ostatným robotníkom zrušiť smel.

Keď zamestnávateľ v oči jednému alebo v oči via- cerym robotníkom zruší kontrakt, alebo keď jeden alebo i viac robotníkov v oči zamestnávateľovi zrušilo kontrakt, majú robotníci tí, ktorí sú s jedným a tým istým kon- traktom solidárne zaviazaní, právo, postarať sa o nahra- denie vystúpivšieho robotníka, poťažne robotníckych sú- druhov.

Jestliže robotníci takého práce schopného a spoľah- livého spolurobotníka odporúčajú, proti ktorému tých zrušujúcich príčin niet, čo sú v 22. §-e vypočítané, po- vinný je zamestnávateľ odporúčaného náhradníka prijať; keď sa však súhrne zaviazaní robotníci behom 48 ho- dín o nahradenie nepostarajú, môže si zamestnávateľ sám zaopatrit potrebnú pomoc. Kontrakt takto najatým náhradným robotníkom má sa v prítomnosti dvoch sved- kov podpísať a prijatie jeho má zamestnávateľ zaznačiť do robotníckeho listu robotníka, takýto list používať po- vinného. (59. §.)

Akže zamestnávateľ nahradenie vytvoreného alebo vystúpivšieho robotníka nežiada a náhradníka nenajme, v prípade tom natoľko je robotnícka pláca robotníkov v istom podiele úrody ustanovená, má sa vymienený po- diel robotníkov bez všetkej srážky vydať. (60. §.)

IV. hlava

O plnení kontraktu.

31. §. Zamestnávateľ povinný je, akže sa doba započatia roboty v kontrakte neurčila robotníkom buďto

slovom alebo písomne k ich povereníkovi upraveným vyzvaním, alebo bezprostredne, nakoľko kontrakt iné ustanovenie neobsahuje, aspoň 48 hodinami na predok ku započatiu roboty vyzvať, zaviazaných robotníkov prijať, plácu za robotu robotníkom svedomite vyplácať, ich patričnosti vedľa ustanovenia kontraktu vo vymienenej koľkosti a zdravej jakovosti náležite vydávať, v robotníckych listoch robotníkov k používaniu takových viazaných vyplnenie kontraktu vysvedčiť, povolenie k vydaniu alebo vymazaniu záruky podať a vôbec svoje kontraktuálne povinnosti plniť.

Keďby zamestnávateľ svoje kontraktuálne alebo zákonné zaviazanosti akýmkoľvek spôsobom prestúpil, má sa skrz vrchnosť okrem uloženia pokuty vedľa 60. §. k jeho vyplneniu prinútiť a ku zaplateniu celej robotníkom zapríčinennej škody a postupových útrat zaviazat.

Keďby už či kontrakt, alebo ustanovenia, zákazy prítomného zákona taký povereník zamestnávateľa prestúpil, ktorý je oprávnený v gazdovstve poriadky robiť: má sa pokuta proti tomuto povereníkovi upotrebiť, povinnosťou vynahradenia škody však obťažuje aj v tomto prípade vždy zamestnávateľa (58., 59., 60., 64. §§).

Keď vrchnosť následkom sťažnosti robotníka pre nedostatočnú alebo nezdravú stravu prednesenej zamestnávateľa zaviazá ku vydávaniu peňažitej hodnoty na chovu: niet proti tomu rozhodnutiu vrchnosti žiadnej apeláty (10. §).

32. §. Zakazuje sa: plácu robotníkov, ich stravovaciu patričnosť liehovými nápojmi, alebo kupeckým tovarom v celku (alebo čiastočne odmeniť, akýmkoľvek poukážkami platiť, robotníkov k tomu nútiť, aby si či už potravné, či pôžitkové alebo oblekové články a nástroje od zamestnávateľa, alebo od takej osoby kupovali, ktorú im on označí, neslobodno od preddavku robotníkom daného úroky brať, na daný preddavok čili jeho cenu zmenku (vekslu) prijať, assekuračný poplatok za úrodu z robotníckeho platu robotníkov stiahnuť. (58. §).

33. §. Zamestnávateľ je povinný pri takých robotníkoch, ktorí v práci ochorejú a z cudzej obci sú, najviac za osem dní starať sa o liečenie a ošetrovanie, a jestliže nemoc viac nežli osem dní trvá, je povinný predstavenstvo obce pre porobenie poriadkov upovedomiť. (60. §).

Pofahom na prípady epidemických a chytľavých nemocí ustanovenie odseku tohto neruší povinnosť okamžitého oznámenia.

34. §. Najatí robotníci povinní sú: v dobe tej, ktorá je kontraktom ustanovená, alebo na to vyzvanie zamestnávateľa, ktoré im vedľa 31. §-u sdelil, na tom mieste a v tom čase sa ustanoviť, ako im zamestnávateľ označí, a jestliže sú kontraktom ku tomu zaviazaní, spolu so svojimi nástrojmi a pomocnými robotníkmi, uložení im prácu započat, takovú vedľa úprav zamestnávateľa svedomite vybaviť, ten gazdovský poriadok, ktorý si zamestnávateľ straniva svojho gazdovstva ustanovil zachovať, a vôbec všetky svoje kontraktuálne vymienené povinnosti vyplniť. (63. §).

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Holič, 1. marca.

Velactená Redakcia!

Od toho času ako čítame tu u nás „Opravdivého Kresťana“ prichádzame k tomu povedomiu, jak nebezpečné a škodlivé je pridržať sa tej takzvanej ľudovej strany. Tým nebezpečnejší sú ale tí, ktorí sa za vodcov tejto strany vydávajú, lebo podkopávajú pokoj a blaho verejného občianskeho života svojimi bludnými článkami, ktoré páter Lepsényi v tom bludnom „Kresťane“ uverejňuje. Tam, kde predtým katolíci s evanjelikmi od rokov v pokoji spolu nažívali, tam dnes počujeme o samých rozbrojoch a nepokojoch, ktoré nikto iný nezapríčinil, ako nešťastní vodcovia ľudárov, ktorí čo kresťanskí kňazia, miesto toho žeby kázali ľudu o láske k blížnemu, huckajú a popudzujú ináč dobrý ľud oproti všetkým, ktorí sa protivia ich strane. Oproti tomu sú zase veľmi zdvorilí a lichotiví ku všetkým tým, ktorí aspoň čo to dajú na ich lživé sluby a táraniny. A preto niet divu, že týmto falošným prorokom sadajú na lep najviac takí ľudia, ktorí nie sú presvedčení, kto je a čo je to tá ľudová strana, menovite jej vodcovia, ktorí v posledných rokoch tak veľmi sa idú o ľud starať, kdežto predtým sa na ten ľud nikdy neobzreli, tým menej sa ale oň starali.

Na mnohých stranách i evanjelici pridali sa k ľudovej strane, ktorým ľudárski vodcovia roztrubujú, jak veľmi sa chcú starať i o nich na sneme, avšak v duchu sú im tými najväčšími nepriateľmi. Ze je tomu tak, o tom svedčí aj nasledujúci prípad, ktorý sa tu v Holiči udal. Ešte koncom minulého leta počuli sme, že majú k nám zavítať „missionári“, ktorí i v skutku prišli volakde od Trnavy. Horkýže missionári. Pokým žiť budeme, nikdy nezabudneme, koľko nepokojov a rozbrojov títo nešťastní, bludní missionári zapríčinili, lebo vo svojich kázňach verejne napádali evanjelikov, tak jako aj ich kňaza, katolíckemu veriacemu ľudu také naučenie dávali, že aby sa vraj s týmito nekresťanmi a kacírmi ani len neschádzali, ba konečne vyslovili sa takto: Nič drahí bratia, len ešte jednu bartolomejskú noc pre týchto kacírov! A takýchto buričov a pokušiteľov pomenovali, niektorí ľudári v tom bludnom „Kresťanovi“ *Božími poslami*. Pre búrenie, akého sa títo bludní missionári tu dopustili, museli sa títo v krátkom čase vypratať. Tak urobme i my ľudárskym vodcom keď na budúce prídu prosit dôveru pre svojho kandidáta. — Nesúďte a nebudete súdení, nepotupujte a nebudete potupení.

Robník.

Ružomberok, koncom februára.

Otený Pán Redaktor!

Nemali sme dost na „Kresťanovi“, dostali sme aj „Slovenské Listy.“ Môžeme si vzdychnúť: Pane Bože dal si nám dažda ale ten neprinesol požehnanie. Nie dost na tom, že „Kresťan“ zavádzal Slovákov, teraz mu pomáhajú v tejto škaredej práci aj „Slovenské Listy.“ Čitateľov nášho „Opravdivého Kresťana“ sme dostatočne poučili o tom, čo má držať o účinkovaní Lepsényim vydávaného „Kresťana“, teraz v krátkosti na to chceme poukázať, jak záhubne a zatracenia hodne účinkujú „Slovenské Listy.“ Tento panslávsky časopis nielen

svojimi politickými článkami otravuje čitateľov svojich, lež aj v „Besednici“ sdeľuje len samú lož a nepravdu. Tak medzi iným v „Besednici“ 14-ho čísla rozpráva, ako sa dvaja sklári shovárajú a jeden druhému svoje myšlienky sdeľujú. Hneď na začiatku stojí toto: *«Čo ste porobili páni liberáli, keď sú vaše obloky tak doriadené? Poriadnemu, statočnému človekovi ešte nikto obloky nezabil, toto mi moja 40-ročná skúsenosť šepce!»* Čo poviete na to páni čitatelia? Ja len toľko poviem, že poriadny a statočný človek nikdy nikomu obloky nevybijal. Poriadny, statočný človek sa zo zlého nikdy neradoval. A len nestatoční a neporiadni India takéto veci robia a podobné schvaľujú. Asi pred deväť rokmi v Klenovci pánu redaktorovi Slovenských Listov vyhodili halenu von zo školy, v tejto halene bol aj on sám; nuž len teraz vyzradil v tej „Besednici“, že sa tam iste to stalo, že on nebol poriadny a statočný človek a preto ho vysankovali von. Tí jeho predstavení vedeli už vtedy, že veru v ňom dobré neprebýva a z kratšej cesty, kým im ešte mládež nepotrúvi, odstránili ho. Teraz sa nám dostal na krky a náš ľud trávi v jeho muchotrávke.

Dalej rozprávajú si títo sklári o voľbe, ako ich mnoho bolo a neľudárov len vraj hrstka a predsia zvíťazili. Ba vraj sám jeden slúžny, keď prišiel do jedného domu, takto povedal: „Ľudová strana už vyhrala, lebo liberálov je málo.“ Ten slúžny bol lebo taký ľudár ako vy, alebo nevidel ďalej od nosa.

Čo je pravda, nuž je len pravda, pán redaktor „Slovenských Listov“ nemá ani spofahlivých dopisovateľov a spravodajcov. Shovárar som sa s liskovským rychtárom, či je to pravda že si on pojal hneď po voľbe so sebou žandárov, ako to stálo v „Slovenských Listoch.“ Odpoveď jeho bola tá, že on išiel z Ružomberku sám, až ho dohonal pán Móser, farár a dekan na vozíku, ktorý ho volal, aby s isadnul k nemu, a tak sa spolu domov doviezli. Kto neverí, nech sa jeho opýta. V kréme nebol ani vraj po voľbe, iba keď do jeho domu prišli žandári, aby išiel s nimi, lebo je v dedine zle. Každý rozumný človek toľko vie, že dedinský rychtár je ešte nie tak veľký pán, aby rozkazovať mohol žandárom žeby striefali; títo len vtedy striefali, keď im podajedni flinty chytali, a druhí im kyjakami na blavy začali búchať.

Ešte jedno si zapamätajte: my, čo nám tá luza ešte koľko ráz obloky pobije, my na Hlinku hlasovať nebudeme nikdy!

Liberál.

BESEDNICA.

Dobrodružstvá kalifa Harun Aressyda.

(Z arabských poviedok).

Historka Kodjah Hassan Alhaballa.

(Dokončenie).

Teraz som sa hneď staral o to, jako by najlepšie obrátil vo svoj prospech tú hromadu peňazí. Moja žena, v ktorej sa hneď vzbudil prepych, žiadala, aby som kúpil deťom pekné odevy.

„Žena moja,“ hovorím, „nesmieme začať s prepychom. Dôveruj mi, časom sa splní i tvoja túžba. Ja mám teraz starosť o to, aby som z tejto summy učinil taký kapitál, z úrokov ktorého by sme mohli dobre vyžiť. Na tom si teraz lámem hlavu a zajtra začnem na tom pracovať.“

Nasledujúci deň ztrávil som tým, že som vyhľadal všetkých takých chudobných povrazníkov ako som bol ja, a dajúc im peniaze ushodol som sa s nimi, že sú povinní pliesť mi také povrazy, jaké im rozkážem a že im za ne hneď dobre zaplatím. V tretí deň dohodnul som sa so všetkými takými povrazníkmi a od tých čias títo India v celom Bagdade pracujú len mne a sme vzájomne spokojní.

Ponevác na takýto spôsob mal som zrazu mnoho hotovej práce, postarať som sa musel o sklady, z ktorých sa predávalo i vo veľkom i v malom. Z takéhoto obchodu mal som veľký dôchodok a kúpil som si pozemok, na ktorý som postavil ten dom, ktorý vaša jasnosť videla. Ale nech je ten dom z vonku bárs jak pekný, vnútri je predsia len sklad povrazníckej práce a chyže pre mňa a moju familiu.

Uplynul už hodný kus času čo som v novom dome býval, keď zrazu Saadovi a Saadimu napadlo vyhľadať mňa, na ktorého boli koro už zabudli. Vyberúc sa teda na prechádzku, veľmi sa začudovali, keď ma nevideli súkať povrazy. Spytovali sa, kde som, a ich počudovanie bolo ešte väčšie, keď zvedeli, že som veľkoobchodníkom a že ma už viac nemenujú len *Hassan-om*, lež *Kodjah Hassan Alhabbal-om*, to jest: *Hassan, povraznícky obchodník*, ktorý si tamto na konci ulice postavil novú palotu.

Dvaja priatelia pohli sa v tom smere a Saadi, ktorý nemohol pochopiť, že by ja bol zbohatnul následkom darovaného kúska cínu, riekol Saadovi:

„Veľmi sa teším, že som ja založil šťastie Hassanova a len to nemôžem odobriť, že dvakrát lhal, aby dostal na miesto dvesto, štyristo dukátov; lebo žeby ten tvoj cín bol základom jeho šťastia, to mi ani na rozum neprichodí.“

„Ty pravda tak myslíš,“ riekol Saad, „ja ale nie, a ani nevidím príčinu aby si bol oproti Hassanovi tak nespravodlivým. Radšej uver, že nám hovoril pravdu a že práve ten kus cínu je základom jeho šťastia. Poč len, však nám to on rozpovie.“

V takomto rozhovore prišli ku môjmu domu a Saad pýtal sa vrátnika: „Či to nenie dom Kodjaha Hassana Alhabbala?“

„Ba áno!“ odpovedal vrátnik. „Nech sa ľúbi vstúpiť. On je prave v sieni a tam najdete sluhu, ktorý vás u neho oznámi.“

Keď dvaja priatelia vstúpili, hneď som ich poznal a chcel som okraj ich šiat pobozkať. Oni to nedovolili a proti mojej vôli musel som sa s nimi objímať. Potom som ich chcel posadiť na vyvýšené, pokrovcami pokryté miesto, ale oni žiadali aby si sadnul najprv ja a potom oni sadli ku mne.

Keď sme si sadli, Saadi obrátil sa ku mne a hovoril: „Kodjah Hassan, nie som vstave vysloviť ti svoju radosť, že ťa vidím v takomto dobrobyte, ktorý som ti žičil, keď som ťa dvarazy obdaril, a presvedčený som, že ťa tých štyristo dukátov urobilo šťastným. Len na tom si lámem hlavu, ako si mohol predo mnou dvakrát zatajiť pravdu a predniesť také príčiny ztraty, a zapíril si sa posledne, keď si hovoril, že ti ani prvých ani druhých dvesto dukátov nepomohlo. Vďaka, teraz už potvrdíš moje náhlady a moje predpokladanie.“

Saad počúval tieto slová Saadiho s nepokojom a keď bez slova vyslúchol jeho reč, potom prehovoril: „Saadi, odpusť, že sa veľmi čudujem, že ešte vždy myslíš o zbohatnutí Hassana následkom tvojich peňazí a že pochybuješ o pravdivosti jeho slov — o ztrate tvojich darov. Ja som jeho slovám veril a veriť budem i tomu, čo

nám teraz Hassan o svojom zbohatnutí rozpovie, bársko to z nás bude mať pravdu.“

Ja na to obrátiac sa k obidvóm, prehovoriť som: „Šľachetní ľudia, ja by bol na veky mlčal, keby bol presvedčený, že tento rozhovor nebude vstave priateľské sväzky medzi nami roztrhať. Najprv teda, prisahám, že čo vám poviem, to je pravda, taká, ako i tie dve prvé udalosti.“

A na to som rozpovedal, ako som skrz cieľ prišiel k rybe, diamantu a tak ku bohatstvu.

Avšak moje dokazovanie Saadimu nezdalo sa byť dostatočné a preto riekol: „Kodjah Hassan, história o rybe a diamante zdá sa mi byť tak neveriteľnou, ako história o orle a hrnci s plevami. Ostatne nech sa vec má jakokoľvek, toľko je isté, že si už bohatým, takým, akým som ťa chcel spraviť, a tak sa tomu teraz veľmi teším.“

Už mrkalo a preto vstali a chceli sa rozlúčiť. Ja zdržiavajúc ich, riekol som: „Pánovia, mám jednu prosbu, ktorú mi neodoprite. Poctite môj dom tým, že zostanete u mňa na večeru a na nocľah. Ráno potom na člnu preplávame do môjho príbytku v zelenom, tam sa nadýchame dobrého povetria a potom sa navrátíme po suchu na mojich vlastných koňoch.“

„Jestli Saad nemá naponáhlo, ja pozvanie prijímam“, riekol Saadi.

„Ja nemám nikdy práce“, odpovedá Saad, „keď je reč aby zostal vo vašom priateľskom kruhu. Avšak musíme domov odkázať, aby nás nečakali.“

Zavolať som jedného svojho otroka, a pokým mu priatelia rozpovedali, čo odkazujú domov, rozkázal som večeru.

Pokým sa večera hotovila poukazoval som mojim dobrodincom, lebo obuch rovnako považoval som za zakladateľov môjho šťastia, zariadenie príbytku a skladu, čo všetko sa im veľmi ľúbilo.

Konečne bola večera hotová a prešli sme do druhej siene, kde bol bohatý pokrývaný stôl. Utešeným zariadením siene priatelia boli prekvapení a jedlá im veľmi chutnali. Medzi jedením dal som ich zabávať spevom a muzikou aby čím najlepšie preukázal im svoju vďaku.

Na druhý deň zavčas rana aby sme užili príjemného chladného povetria pohli sme sa na utešenom a pokrovcami ozdobenom člnu, ktorý riadilo šesť dobrých veslárov, ku mojmu letohrádku.

Keď sme vysadli, dvaja priatelia nevedeli dosť obdivovať zovňajšiu krásu letohradu a keď vnišli do chýž, od krásneho zariadenia a nabytku boli cele vo vytržení. Potom si obzreli záhradu pri lese a tu vidiac narančové, fíkové, datľové stromky v pekuom poriadku, vodopády, vodostredu a iné umele zhotovené krásy prírodné, prišli mi šťastie ku takémuto bohatstvu.

Potom som ich upozornil na palmami posadený vrch v lese, kde stál utešený letník, v ktorom boli pokrovcami pokryté stolice ku pohovaniu. Tu som ich ponukol aby si odpočinuli a s vrchu kochali sa v peknom výhlade.

V letníku našli sme mojich dvoch synov, ktorých som i s ich učiteľom sem bol poslal na čerstvé povetie. Synovia, keď sme prišli, s úcty naproti hostom odišli na prechádzku po lese, ktorý sa okolo palmového vrchu rozprestieral a tam na jednom strome spozorovali veľké hniezdo. Chceli ho sobrať, na strom sa ale vydriapať nemohli a tak to rozkázali otrokovi, ktorý im stál k službám a ten hniezdo sniesol. Veľmi sa ale počudovali, keď to hniezdo bolo v červenej čiapke s turbanom a pre túto zvláštnosť pospiechali k nám.

Už z dialky volali na nás. „Pozrite, našli sme hniezdo v čiapke!“

Saadi a Saad boli tým veľmi prekvapení, ale ešte väčšmi ja, lebo som v čiapke poznával tú, ktorú mi bol orol odniesol. „Pánovia“, zvolám, „či by ste sa nevedeli rozpamätáť, že je toto tá čiapka, v ktorej som mal šťastie prvý raz vás pozdraviť?“

„Neveril by“, hovoril Saad, „žeby Saadi bol lepšie na čiapku pozoroval než ja; ale ani jeden nebude pochybovať, keď bude v tej čiapke tých stodevätidesiat dukátov.“

„Pane“, odpovedám, „nemáte príčiny pochybovať že je to ona, a vyberúc z nej mladé, oddal som čiapku Saadimu aby si ju obzrel.“

„Verím“, hovorí Saadi, „že je to tá čiapka; ale ešte lepšie budem presvedčený o tom, keď najdeme v nej dukáty!“

Vezmúc čiapku do ruky, hovorím: „Pánovia, najprv obzrite, než čiapku bližšie pozremo, že hniezdo v nej nenie kladené rukou ľudskou, lež samým vtákom. Nemajte mi toto upozornenie za zle, lebo chcem i najmenšie podozrenie klamu od seba odstrániť.“

Potom sme všetci začali hniezdo rozoberať a rozkrútiac bielu šatku, ktorá bola ovinutá okolo čiapky, vytiahol som mešec, ktorý Saadi hneď uznal za ten, ktorý mi bol dal. Keď som mešec vyprázdnil na pokrovec, vyzval som ich, aby spočítali, či bolo v ňom všetkých stodevätidesiat dukátov.“

Spočítali a bolo toľko. Ale Saadi ešte vždy pochyboval a riekol: „Hassan, verím, že ti tých prvých stodevätidesiat dukátov nepomohlo, ale tých druhých, ktoré si schoval v hrnci, bolo predsa len základom tvojho šťastia.“

„Pane“, hovorím, „ohľadom druhej summy povedal som takú pravdu, ako o prvej. Veď len nechcete aby klamal.“

„Hassan“, hovorí Saad, „nechaj Saadiho v jeho mienke. Ja mu rád dopustím, že poslednou summou urobil polovicu základu svojho šťastia, nech len i on dopustí, že k tej druhej polovici i ja prispel som kusom cieľu, skrz čo si prišiel k diamantu.“

„Saad“, hovorí Saadi, „ja chcem všetko to, čo ty, ale dovoľ, že peniaze nadobudnúť možno len peniazmi.“

„A keď by“, hovoril Saad, „našiel i ja diamant, za ktorý by dostal päťdesiat tisíc dukátov, či i vtedy za peniaze by si nadobudnúť tú summu.“

S týmto bol dohadovaniu koniec a ponevác blížil sa čas obedu, sišli sme s vrchu do letohradu, kde sme zasadli k bohatému prikrytému stolu. Po obede sme si oddýchli a večer koňmo navrátili sme sa do Bagdadu.

Ani sám pochopiť neviem spozdilosť mojich sluhov, že pre kone, na ktorých sme prišli späť, nebolo obroku. Moja sýpka bola ďaleko a preto som rozkázal obrok kúpiť.

Jeden môj otrok našiel v jednom malom obchode hrniec plev. Kúpil ich s podmienkou, že hrniec donesie na druhý deň späť. Keď otrok vysypal plevy do válova a rukou porozhrnal, aby sa každému koňovi dostalo, spozoroval medzi rukami sviazanú šatku, ktorá bola veľmi ťažká. Sluha šatku hneď mi doniesol tak ako bola a rozpovedal, ako ju našiel.

Ja plný radosti zvolám: „Pánovia, ani nebo nechce, aby ste odišli prv, než by ste sa o pravdivosti úplne nepresvedčili. Tu je“, hovorím obrátiac sa k Saadimu, „druhých stodevätidesiat dukátov, ktoré som z vašej ruky dostal; ja poznávam to po tejto šatke.“

Rozviazal som šatku a vyčítal na stôl stodevätidesiat dukátov. Hrniec som dal doniesť a hneď som poznal,

že je to ten. Aby ale priateľov ešte lepšie ubezpečil, poslal som sluhu s hrncom ku mojej manželke, ktorá, nevediac o ničom, hneď i odkázala nám, že je to ten hrniec, ktorý začarovala s pieskom ku praniu šiat.

Teraz sa konečne Saadi poddal a riekol Saadovi: „Teraz popúšťam a uznávam, že peniaze nie sú vždy istým prostriedkom k nadobudnutiu bohatstva.“

Keď Saadi dokončil svoje slová, prehovoril som: „Pane, nechcem vám nabídnúť, aby ste tých tristoosemdesiat dukátov, ktoré práve vyšly na javo aby vás presvedčily o mojej pravdomlúvnosti, vzali zpät. Ja sa spokojím tým, že moja pravdomlúvnosť je dokázaná a tie peniaze nežiadam; myslím teda, že nebudete proti tomu, keď tie peniaze zajtra rozdelím medzi chudobných, aby nás niekedy za to Boh požehnal.“

Tak sa aj stalo. Dvaja priatelia ešte i tú noc ztrávil u mňa a na druhý deň s uspokojením, že dobre spravujem svoje šťastie, ktoré po Bohu im mám čo ďakovať, po priateľskom rozlúčení odišli domov. Od tých čias žijeme všetci traja v dobrom priateľstve a vzájomne uctiac sa navštevujeme jedon druhého.“

Harun Arreschid s takou pozornosťou počúval vypravovanie Kodjah Hassana, že len keď tento zamlčal, zvedel, že je už koniec historke jeho zbohatnutia. Na to mu riekol: „Hassan, už dávno som nepočul takú historku, ktorá by ma bola tak zaujímala, jako tie cesty, ktorými sa najzaujímavejšie na tejto zemi šťastným urobiť. Preto buď za to Bohu vďačný. Zároveň ti hovorím, že ten diamant, ktorý ťa urobil šťastným, nateraz sa nachodí medzi mojimi pokladami, a teší ma, že som zvedel, ako ten diamant bol nájdený. Ponevác ale Saadi ešte vždy pochybuje o významných zvláštnostiach toho diamantu, ktorý držím za najvzácnejší medzi mojimi pokladmi, chcem, aby si ho i so Saadom sem priviedol, nech si diamant obzre a nech sa presvedčí, že samé peniaze nie sú najistejším prostriedkom zbohatnutia bez všetkých starostí. Ďalej chcem: rozpovedz túto udalosť strážnikovi mojich pokladov, nech historku spíše na papier a priloží ku diamantu.“

Keď na to kalifa kyvnutím hlavy dal znak svojho uspokojenia Kodjah Hassanovi a Baba Abdallahovi, padli títo na zem pred jeho panovníckym stolcom a rozlúčiac sa odišli.

Na furmanke.

(Dokončenie).

Lupčan: Predošle som vám bol prisľúbil, že vám rozpoviem o tom nešťastí, ktoré sa stalo v Liskovej.

Východňan: No na toto som už zvedavý.

Lupčan: Odbila večer ôsma hodina, keď liskovská kréma naplnená bola daromnou zberbou ľudovej strany, žiaľbohu samí katolíci. O pol hodiny vstúpili dnu z Ružomberka sa navracajúci traja voličia náboženstva evanjelického. Týchto chudákov vzali do výrobu. Žandári boli ale na porúdzi a tak sa pošťastilo bitku zamedziť a zberbu von z krémy vytisnúť. Len že divý národ na huckanie svojich vodcov všetky obloky na kréme skálim vytľkol, s čím ešte sa neuspokojac, ale s jedným pivovým súdkom dvere vyboriac, ani rôj na žandárov sa oboril. Žandári predvidiac ich nebezpečné polozenie upotreбили zbraň, následkom čoho štyri osoby smrteľne a štyri ťažkoranené ostaly.

Východňan: Hruza a strach! Nuž a či ich to farár tak pobúril?

Lupčan: Ako som počul, že sa tamejší farár pri tejto voľbe ani veľmi nemiešal.

Východňan: A ako že sa to teda mohlo stať toľké krveprelieanie?

Lupčan: Hja, švagre, táto bursa zo samej nerozumnej mládeže a mladých ženáčov pozostávala. Vy ale to dobre viete, že keď sa raz nerozumné deti s kominárom postrašia, že ho už potom za čiernu obludu a nie za človeka považujú, až kým len do rozumu neprídu. Na to sú oni prislabé rozumom pohnúť, že ten, ktorý ich tak nastrašil nemá pravdu, a že táto, v ich očiach tak čierna obluda je človek, ktorý nejednu rodinu zachráni od zkazonosného ohňa.

Východňan: Číra čistá pravda. Ja sa viem ešte dobre rozpamätat, že ako mládenec šiel som raz na priadky, kde keď sme sa najlepšie s dievčatmi zabávali, kde sa vzal, tam sa vzal u nás nikdy nevidaný a nola hľadajúci kominár. Môžte mi veriť, že od strachu ani len duše nezostalo v izbe. Nehľadali sme my veru kľučku, bo sme len tak barany vávali cez oblok. Keď ale zimnica a strach nás trochu pomínul, jedenkaždý sme bežali, ktorý po sekeru a ktorý po kosu a takto ozbrojení sme sa nazpät vrátili pozret tú obludu, a len rychtárovi, ktorý na šturmu ta došiel, mohli sme ďakovať, že sme ho na kúsky neposekali.

Lupčan: No vidíte, že veru mám pravdu. Lebo keď páni farári cirkevno-politické zákony do takýchto čiernych šiat obliekli a ich nedospelému a ľahkovernému ľudu za takúto ohavu ukazovali, preto veru nemáme sa už čomu čudovať, keď sa takéto sračky udávajú.

Pravda starci, ako skúsení a rozumnejší ľudia, presvedčiac sa o tom, že nie je čert tak čierny ako ho malujú, preto už popustili zo svojej ľudárskej horlivosti, lebo pri tejto voľbe mnohí pod liberálnu zástavu pristúpili.

Východňan: Ľahko je pánom farárom náš nedospelý ľud búriť a huckať, lepšiu a Bohu milšiu robotu by veru vykonali, keď by na čistú duševnú výchovu veriacich viacej dbali.

Lupčan: Tak je! Aj náš laskavý Spasiteľ hlásal, že politika nepatrí ku viere. Ježiš Kristus, keď ho židia podchytávali, či majú rímskému cisárovi daň platiť, pýtal si od nich peniaz a spýtal sa ich, že koho predstavuje podobizeň na tomto. Keď mu židia odvetili, že cisára rímskeho, Ježiš im na to odvetil: „Dajte cisárovi, čo je cisárovo, a Bohu čo je Božie.“

Alebo či nedokázal zrejme jeho nápadníkom, ako sa majú od politiky zdržiavať, keď ho židia v Getsemanskej zahrade napadli a poviažali a keď ho Peter s vytaseným mečom chcel brániť. Ježiš mu ale riekol: „Schovej meč svoj do pošvy, lebo kto mečom bojuje od meča zahynie.“ Teda mečom chcel bojovať za Krista a prv než kobút zaspieval, trikrát ho zaprel.

Nech sa teda nápadníci Ježiša Krista do politiky nemiešajú, lebo je to nie ich povolanie, a keď pastier blúdi, kdeže zablúdia ovce jeho?!

Východňan: Čo je pravda, to je pravda, že nech to takto ide a ľudová strana zvíťazí, tak dnes-zajtra ablegátske voľby nie za voľby, ale za obrady cirkve by sa považovali, pred ktorými inoverec by sa ani neobstál. Čo sa ale v Liskovej stalo, to je krvavá škvrna na prápore ľudovej strany, ktorá sa ľahko odmyť nedá a slúžiť bude všetkým evanjelikom ku výstrahe a napomínať bude krvavú svatbu parížsku.

Lupčan: Ja som ale už na svojom mieste, prijmite za to týchto pár krajiarov, pri čom vám srdečne ďakujem a vinšujem aj naďalej šťastlivú cestu.

Východňan: Aj ja vám ďakujem, s Bohom! r—.

Kráľ v Rudapešti. Jeho veličenstvo kráľ počas svojho tunajšieho pobytu dáva riadne audiencie, v ktorých prijíma osoby jak z vyšších, tak i z nižších tried spoločenských. Potom stále pracuje a robí len malé prechádzky v záhrade budínskeho hradu. Tieto dni keď sa ušlo panovníkovi kus času, odcestoval v sprievode adjutanta grófa Paara do Isaszegu, kde za niekoľko hodín pofoval. Po poľovke vrátil sa do Budapešte.

Vdova po korunnom princovi Rudolfovi arcikňažna Štefania následkom prechladnutia onemocnela na zapálenie pľúc a prsnej blany. Lekári, ačpráve je stav arcikňažny povážlivý, majú nádej, že sa im podarí arcikňažnu vyliečiť.

Kňažna Klementina Koburgská matka kn. Filipa Koburgského a bulharského panovníka Ferdinanda povážlivo ochorela vo Viedni. Nemocná trápí s časom na čas pamäť a rodina prichystaná je na to najhoršie. Nemocnej kňažne, ktorá je už aj poslednými sviatosťami opatrená, sv. otec poslal svoje pápežské požehnanie.

Pápežovo jubiléum. Dňa 2. marca minulo sv. otcovi 79 rokov a 3. marca bolo tomu práve 20 rokov, čo terajší sv. otec Lev XIII. bol za pápeža korunovaný. Z tejto príležitosti jeho veličenstvo cisár a kráľ Franc Jozef telegrafične blahoželal sv. otcovi Levovi XIII. ku narodeninám a 20ročnému jubiléumu jeho pápežstva. Lev XIII. narodil sa 2. marca r. 1810 a za pápeža korunovaný bol 3. marca r. 1878. — Z príležitosti narodenin pozdravili pápeža kardináli a diplomati, ktorí zastupujú svoje mocnosti pri pápežskom dvore. Na pozdravy pápež Lev odpovedal vo veľavýznamnej reči. Na pamiatku svojej korunácie pápež bude slúžiť slávnostnú omšu v chráme sv. Petra dňa 20. marca. V tento deň budú sa odbavovať slávnostné omše v r. katolíckych kostoloch celého sveta. Z príležitosti týchto zriedkavých jubiléumov sv. ota usporiadané bude vo Vatikáne viac slávností.

Predstavenstvá obcí. Teraz keď nastáva jar a po teplej zime zdá sa byť istým, že ovocným stromom škodlivá chrobač a húsenice vystúpia vo väčšom počte než po iné roky, pokladáme si za povinnosť upozorniť ct. predstavenstvá na zákon z r. 1894, ktorý nakladá hubenie chrobače na jar pod pokutou 50 zlatých. Nikomu síce neprajeme, aby bol pokutovaný, lež každý ovocinár koná vo vlastnom záujme a prospechu, keď očistí svoje ovocné stromy od škodlivej chrobače. Tým len zvýši svoje dôchodky, lebo ovocie s roka na rok postupuje v cene.

Za nového metropolitu srbskej cirkve namiesto metropolitu Michala zvolený bol Innocentius, nišský biskup, ktorého kráľ Alexander hneď i potvrdil v úrade.

Záležitosť medzi Szalavszkym a Rakovszkym. S tým prenasledovaním, ktoré nameril ablegát Rakovszky proti fšišpánovi Szalavszkému, sme už dostatočne obznámili našich čitateľov, jako i to sme sdělili, že záležitosť má riešiť čestný súd. Pred týmto čestným súdom Ladislav Benkő, ktorý obvinil fšišpána Szalavszkého v časopise „Hazánk“, na jednu časťku obvinení uznal, že sa zakladajú na zlej informácii a druhú časť obvinení dokázat nevedel. Štyria členovia čestného súdu chceli dať Benkővi čas, aby ak len môže našiel dôkazy, ale traja sudcovia, ktorých vyvolil Rakovszky vyhlásili, že oni ďalej nebudú pojednávať a tak sa čestný súd rozšíšiel bez výsledku. Szalavszkého sekundanti následkom toho vyzvali sekundantov Rakovszkého, aby tento dal Szalavszkému zadostučinenie. Toto ale Rakovszkého sekundanti odopreli s tým poznamenaním, že nie oni, lež sekundanti Szalavszkého žiadali zostavenie čestného súdu, a že tento čestný súd v záležitosti nič nevykonal z toho ešte nenásleduje, aby oni doteraz zaujaté stanovisko zanechali. Na to sekundanti Szalavszkého pisali mu list, v ktorom mu toto oznámili, s tým doložením, že Szalavszky bol vstave dokázat bezzákladnosť tých obvinení a vyhlásili celú záležitosť za skončenú.

Dobročinnosť. V hlavnom meste, ako sme to už viac krát sdělili, z dobročinnosti jednotlivcov a spolkov udržuje sa spolok Mensa akademika, ktorý za ľavnú cenu alebo zdarma chudobným študujúcim poskytuje stravu. Tomuto blahodarne účinkujúcemu spolku novšie tekovská stolica a hlavnomestská spoj. sporiteľňa darovali po 100 zlatých podpory, hódmezővásárhelyská a dindešská banka jako i sporiteľňa dali po 20 zl a szombathelyská sporiteľňa 50 zlatých. Žiadúco by bolo, keby i ostatné hornouhorské banky nezabudly na tento spolok, lebo menovite mnoho hornouhorských študentov je odkázano na dobrodenie Mensa akademiky.

Neopatrní rodičia. V čongrádskej obci Álmosde Michal Zsoldos a jeho žena nechali deti večer samé doma a oni išli k susedom na klebety. Medzi tým ich 13ročná dcérka Rózka zbadala, že petrolej v lampe vyhára a jako to od matky videla, chcela naliať petroleja do horiacej lampy; petrolej sa ale chytil a vybušil. Malá Rózka a jej sestričky utrpely ťažké popáleniny, lebo už bola celá chyža v plameni, keď susedia na krik horiacich detí dobehli a ich ratovali. — Proti neopatrným rodičom zaviedli prísne vyšetrovanie.

Poprava. Jako známo, v jednotlivých stolicách Horvatska pre vzbury vyhlásené bolo štatárium Bratia Plaišovci Lazar a Đuro z obce Kostrenskej zavraždili nedávno jedného hájnika a preto obúch štatárialnou cestou obesili. Toto je prvá poprava odtedy, čo vyhlásili štatárium.

Oheň vo fabrike. V konzervovej fabrike Manfréda Weisza na Šorokšárskej ceste v Budapešti vypukol tieto dni nebezpečný oheň, ktorému padla za obeť jedna časť fabriky. Oheň zapríčinil škody asi za 40.000 zlatých.

Obrovská hus. Nedávno predaná bola na trhu v Bergu na ostrove Rjuane hus pomoranská, ktorá oškľabaná vážila 31¼ funta. Jatrá vážily vyše 2 funtov. Obrovskú túto hus predala dedinčianka Dankwardtová z Dreschwitzu kupcovi Vertheimovi v Bergu. Z toho patrno, že pomoranská hus dosiahne najväčšiu tiaž všetkých husí a že dlžno opraviť všetky domnienky, ktoré udávajú, že dosiahne tiaž výnimočne 25 funtov.

Naukobeň na podkúvanie koní. Jako sme to už dávnejšie sdělili, uh. minister orby sriadil naukobeň na podkúvanie koní v Trenčíne. Z celej stolice side sa ta každú sobotu 46 kováčskych majstrov a pomocníkov. Teoretické prednášky vydržiavajú sa v sobotu večer od 7. do 1/2 10. hodiny, a v nedeľu pred poludním od 8. do 12. hodiny bývajú poslucháči naukobeňu prakticky poučovani v kováčskej dielni Jozefa Mikesku.

Vichre na Dolnej zemi. V Báčke pominulý týždeň narobili veľké vichre mnoho škody. Pri Belehrade vichor vyhodil na breh 7 nákladných lodí dunajsko-paroplavebnej spoločnosti. Na dolnom toku Tisy a na Dunaji premávka bola zastavená.

„Nie sa nepletie tak tence, čo by nevyšlo na slnce“ hovorí naše slovenské porekadlo a o pravdivosti toho trpkého presvedčil sa i istý Karol Boršova. Boršova bol svojho času knihvedúcom u jedného veľkokupeca v Prešporke, ktorého pomocou falošných kvitancií oškodil o 5700 zlatých a potom ušiel do Viedne. Tu pod menom Karol Windisch vstúpil zas do jedného obchodu, kde si pokojne žil a už ani nemyslel na to, že jeho staré hriechy vyjdu na javo. Stalo sa však, že do jeho bytu vlámali sa zloději a okradli ho, bývalý zloděj hneď bežal na políciu, kde vec oznámil. Políciia zaviedla vyšetovanie, počas ktorého vyšla na svetlo i jeho krádež. Keď zavolať, že sú mu na stope, ušiel do Prešporku, tu ho ale chytili.

Nešťastie na Dunaji. Z Beočinnu osem robotníkov chcelo sa previesť na člnu cez Dunaj. Bolo už neskoro v noci, aj silný vietor dul, a keď boli v prostred Dunaja, malý čln sa prevrhol a osem robotníkov našlo svoj brob vo vlnách Dunaja.

Dráha jedného millionára. Majetok Leitherov, jedného z najbohatších londýnskych millionárov, ráta sa na 50 millionov. Tento človek započal svoju dráhu s desať krajiarmi a jedným odporúčujúcim listom. S odporúčujúcim listom odišiel ku adressátovi Johnovi Farwellovi, ktorý prečítajúc list odhodil ho, pokrčil plecami a riekol: „Veľmi ľutujem, každé miesto je zaplnené, neviem vám dať prácu.“ — Avšak mladý človek sa nedal tak ľahko odpúdiť. „Tak? — rečie — „neviete mi dať prácu. Ale ja viem. Vidím, že sú vaše okná veľmi zaprášené. Zdá sa, niet, kto by ich očistil. Jestli mi za to zaplatíte, očistím vám ich.“ — Ako riekol, tak sa i stalo. Umyl všetky okná písárne. Potom znova šiel ku Farwellovi. — „Prosím si plácu.“ — „Plácu? Viete čo? Sadnite si k písaciemu stolu. Takéhoto človeka vždy môžem

upotrebiť v mojej kancelárii.“ — Po šesť rokoch stal sa z umyvača okien Farwellov spoločník v závode a dnes je päťdesiatnásobným millionárom.

Či je vrabec užitočný vták? O tejto veci vedú sa dávno rozličné spory a „O. T.“ prichádza teraz s nasledujúcou lekcíou: Učení pánovia, obzvlášte takí, ktorí po celý svoj život zahrady a poľa ani nevedeli, tvrdia, že vrabec je vták veľmi užitočný, preto že v dobe hniezdenia vraj toľko a toľko húseníc spotrebuje a z jara zahrady čistí. Ano, čistí zahrady a to tak dôkladne, že po egrési, rybzlach, a najušľachtivejších ringlotách nezostane ani jediného púpäta, všetko sozobe. A čo teprv na poli posiatom jačmeňom alebo žitom, čo tam spôsobí užitku! Sotva že sa zaseje semeno, už sa hajná vrabcov dávajú doňho a tak dôkladne ho „očistia,“ že do žatvy sotva ostane dobrého zrna. Pozoroval som po tri roky život vrabca od jara do zimy a poznal som, že je najväčším zhubcom krov bobulovitých, preto že pravidelne v zime a k jaru veškeré pupene ozobe. A jako mu chutí mladý šalát. Nie inak robí i v ovocných sadoch, kde nielen stromový kvet ale i ovocie nivočí. Hmyz žerie len vtedy, keď inej potravy nemá a pokiaľ ich mladé majú zobáčik mäkký. Tiež netrpí na blízkú iných skutočne užitočných vtákov, slovom: vrabec nenie užitočný, ale veľmi škodlivý a mal by sa čo najviac hubiť.

K U O B R Á Z K U .

Fata morgana.

Fata morgana alebo lepšie vzdušný prelud, odtieň, je úkaz optický, ktorým sa predstavujú zraku pozorovateľa ďaleko udavšie sa výjavy, mestá, hory, doly cele blízko. Na dolnozemskejch pustatinách neraz spozorovali nejednen výjav vojny rusko-tureckej v rokoch 1877—78., ba, jako niektorí pozorovatelia tvrdia, na dolnozemskejch pustatinách spozorovali aj pôtky jednotlivých kmenov afrických. Tento vzdušný prelud je častý obzvlášť na púšťach afrických, kde kupcom, ktorí v tak rečené karavány spojení cestujú, ukazujú sa na ploche pieskovej púšte akoby morom zaplavenej ďalekej kraje, mestá, lesy, vody cele blízko, tak že neraz sa veľmi sklamá mysliac, že sú už blízko svojho cieľa. Stáva sa ale aj to, že sa blízke veci ukázu dvojnasobné, obrátené alebo znetvorené. Tieto úkazy vysvetľujú sa nepravdivým lámaním paprskov slnečných vo vrstvách vzduchu nerovno, na spodku viac, hore menej zahriatych. I náš obrázok predstavuje takýto odtieň na pustatine africkej.

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 3. marca.									
O b i l i e	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	77-81	—	—	Štátny dlh.					
pešťianska	77-81	13.20	13.35	Uhorská zlatá renta 4%	122.25	122.75	Prvá uhor. poisť. spol.	3975.—	4000.—
stolnobebradská	77-81	13.25	13.40	Uhorská korunová renta 4%	99.35	99.85	Pešť. uh. kupec. b.	1405.—	1410.—
Raž (žito)	70-72	8.90	9.00	Uhorské regálové úpisý 4 1/2%	101.20	102.70	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8175.—	8225.—
Jačmeň na krm.	60-62	6.50	6.80	Uhorské premiové úpisý	157.00	158.00	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	586.—	587.00
na pátku	62-64	7.00	7.50	Uhorská tiseko-segedínska po- žička 4%	141.00	142.00	Záložné listy.		
na várku	64-66	8.00	9.50	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	120.50	121.50	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	99.00	100.00
Ovos	39-41	6.80	7.10	Uhorské vyvážkové úpisý 4%	101.00	102.00	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4 1/2%	100.00	101.00
Kukurica	73	5.40	5.50	Spoločná požička v bež. penia- zoch 4 1/2%	102.00	102.50	Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	121.00	122.00
Prosó	—	4.70	5.00	Zreby.			Peniaze.		
Repica	—	13.20	13.00	Spolku „Jó sziv“	3.40	3.70	Cisársky dukát	5.70	5.75
Ďatelínové semá, luc.	—	30.—	32.—	Uhorského „Červeného kríža“	7.75	8.25	Dvadsat-frankovník	9.52	9.56
červené	—	55.00	55.50	Rakúskeho	20.40	21.70	Nemecká ríšska marka	58.70	58.90
Svínská masť pešťianska	—	53.00	54.50	Bazilika	6.30	6.70	Striebro	—	—

Kníhtlačiareň Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.